Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 75 (7516) СЕРАДА 4 ЖНІЎНЯ 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ—ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Нашы войскі крок за крокам вызваляюць совецкую зямлю ад гітлераўскіх катаў.

Партызаны! Дапамагайце Чырвонай Арміі наблізіць дзень нашай перамогі!

НЕ ЗАБУДЗЕМ НЕ ДАРУЕМ!

Лютуюць нямецка - фашысцкія каты. Патокі нявіннай крыві льюцца там, дзе ступае нага фашысцкага звера. Ап'янёныя крывёю, гітлераўскія нягоднікі не спыняюцца ні перад чым. Нож і атрута, агонь і сякера, шыбеніца і аўтамат—усё пускаюць у ход нямецкія людаеды, каб толькі знявечваць, катаваць, знішчаць совецкіх людзей. Кроў стыне ў жылах ад страшэнных злачынстваў фашысцкай зграі. Здаецца, няма канца садызму, лютасці акупантаў.

Яшчэ зусім нядаўна чалавечая свядомасць была патрасяна страшэннымі злачынствамі немцаў у Краснадарскім краі. Гэта—масавае атручванне совецкіх людзей, забойствы хворых і дзяцей атрутнымі газамі ў машынах смерці—«душагубках». На-днях мы пачулі аб новых страшэнных злачынствах, аб вар'яцкіх учынках гітлераўскіх катаў. Фашысцкае камандаванне загадала кляйміць совецкіх ваеннапалонных, кляйміць асобай адзнакай, выпякаць на целе вечнае кляймо. Вось да чаго дайшлі фашысцкія ірады! Іх, забойцаў, душыць шаленства. Злосць асуджанага на вынішчэнне вылюдка пазбаўляе яго апошніх рэштак розуму.

Сёння мы друкуем матэрыялы аб крывавых злачынствах нямецка-фашысцкіх акупантаў у Асвейскім раёне Віцебскай вобласці. Увесь раён ператвораны ў страшэнную пустыню. Ні адной уцалелай хаты. Адны папялішчы, руіны. Дашчэнту спалены гітлераўцамі ўсе 158 насялёных пунктаў раёна.

Азвярэлыя бандыты-немцы спалілі жывымі і ўтапілі ў рацэ і вазёрах 3.639 совецкіх людзей, пераважна дзяцей і старых. На катаргу ў праклятую Германію акупанты пагналі 2.615 мужчын і жанчын. Ахвяры нямецкага тэрору перад смерцю падвяргаліся жудасным катаванням і здзекам. На грудзях і спінах дзяцей нямецкія каты вырэзвалі пяцікановыя звёзды, а затым кідалі іх у полымя. Жанчынам адрэзвалі грудзі, распарвалі жываты, выкручвалі рукі і ногі... Знявечаных і поўжывых людзей акупанты зганялі ў адзін дом, наглуха забівалі дзверы і вокны, аблівалі бензінам і падпальвалі.

Чаша нашага гневу напоўнена да краёў. У нашых грудзях клакоча няўтольная прага помсты, няўтольная нянавісць да азвярэлых гітлераўскіх забойцаў. Мы не толькі абураемся злачынствамі ворага. Аднаго абурэння мала. Нам патрэбна помста, помста свяшчэнная, справядлівая, помста крывавая, помста, якую запамятаюць унукі і праўнукі подлых акупантаў. Кроў за кроў! Смерць за смерць! Няхай вораг захлынецца ў сваёй чорнай крыві!

Не забудзем-жа, не даруем! Мацней сціскай вінтоўку, партызан! Да помсты цябе клічуць кроў замучаных совецкіх людзей. Жыві толькі адной думкай, толькі адным імкненнем—біць акупантаў. Партызан! Забі ката, душы немца-акупанта, знішчай крывавых гітлераўскіх вылюдкаў, адсякай іх брудныя лапы. Забі гітлераўца, інакш ён цябе заб'е.

Вораг лютуе, бо адчувае блізасць сваёй катастрофы. Вогненае кальцо вакол зграі гітлераўскіх забойцаў з кожным днём сціскаецца. Б'е і гоніць немцаў на захад наша слаўная Чырвоная Армія. Узмацняюць свае ўдары па гітлераўскай Германіі нашы саюзнікі — Англія і Злучаныя Штаты Амерыкі. Не мінаваць фашысцкім катам справядлівай кары за ўсе свае брудныя і крывавыя справы.

Смерць гітлераўскім людаедам!

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

Аператыўныя зводкі за 1 і 2 жніўня

На працягу 1 жніўня нашы войскі на ОРЛОЎСКІМ напрамку працягвалі наступленне, прасунуліся ад 8 да 12 кілометраў, занялі звыш 100 насялёных пунктаў і сярод іх: на паўночны захад, на поўнач і на паўночны ўсход ад Орла — УСПЕНСКІ, ЧОРНАЕ, ЗЛЫНЬ, САМАРКА, КУЦЬМА, ПАЛЬЧЫКАВА, КРАСНАЯ КАМЕНКА, КЛЕМЕНАВА, ПАСЛОВА (15 кілометраў на паўночны ўсход ад Орла); на поўдзень і на паўднёвы захад ад Орла—НІКУЛІНА (17 кілометраў на поўдзень ад Орла), ВЕРХНІ і НІЖНІ ПУЦІМЕЦ, ПЛОСКАЕ, ПЛАТЫ, АЛЯКСЕЕЎКА, ГУТАРАВА, ЯКАЎЛЕВА, НАДЗЕЖДА, КРАСНІКАВА.

На БЕЛГАРОДСКІМ напрамку — пошукі разведчыкаў.

У Данбасе ў раёне НА ПАЎДНЁВЫ ЗАХАД АД ВАРАШЫЛАЎГРАДА нашы войскі працягвалі паспяхова адбіваць атакі дадаткова ўведзеных у бой вялікіх сіл пяхоты і танкаў праціўніка з вялікімі для яго стратамі.

На ЛЕНІНГРАДСКІМ фронце ў раёне на поўнач і на ўсход ад Мга праводзіліся ўзмоцненыя пошукі разведчыкаў і інтэнсіўная артылерыйска-мінамётная перастрэлка з абодвух бакоў.

На працягу 31 ліпеня на ўсіх фронтах нашы войскі падбілі і знішчылі 70 нямецкіх танкаў, з іх 50 танкаў у раёне Данбаса. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 97 самалётаў праціўніка.

* * *

На працягу 2 жніўня нашы войскі на ОРЛОЎСКІМ напрамку прадаўжалі наступленне, прасунуліся на асобных участках ад 6 да 10 кілометраў, занялі звыш 70 насялёных пунктаў і сярод іх раённы цэнтр ЗНАМЕНСКАЕ.

На БЕЛГАРОДСКІМ напрамку — пошукі разведчыкаў.

У Данбасе ў раёне НА ПАЎДНЁВЫ ЗАХАД АД ВАРАШЫЛАЎГРАДА нашы войскі прадаўжалі паспяхова адбіваць атакі вялікіх сіл пяхоты і танкаў праціўніка з вялікімі для яго стратамі.

На ЛЕНІНГРАДСКІМ фронце ў раёнах на поўнач і на ўсход ад Мга прадаўжаліся ўзмоцненыя пошукі разведчыкаў і інтэнсіўная артылерыйска-мінамётная перастрэлка з абодвух бакоў.

На працягу 1 жніўня на ўсіх фронтах нашы войскі падбілі і знішчылі 77 нямецкіх танкаў, з іх 56 танкаў у раёне Данбаса. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 119 самалётаў праціўніка.

АД РЭДАКЦЫІ

14 ліпеня г. г. над Мінскам, Полацкам і іншымі гарадамі нямецкімі самалётамі раскідвалася састрапаная гебельсаўскімі майстрамі хлусні фашысцкая газетка, знешне аформленая пад газету «Совецкая Беларусь» — орган Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі, Совета Народных Камісараў і Прэзідыума Вярхоўнага Совета Беларускай ССР.

Гітлераўскія «прапагандысты», разумеючы, што фашысцкія выданні ў Беларусі насельніцтва не чытае і ненавідзіць іх, рашылі, што, магчыма, такім чынам ім удасца прымусіць насельніцтва прачытаць фашысцкую страпню.

Падрабляючыся пад газету «Совецкая Беларусь», яны ў загалоўку газеты надрукавалі нават самы папулярны ў нашым народзе заклік «Смерць нямецкім акупантам!».

Дрэнныя, відаць, вельмі дрэнныя справы немцаў у Беларусі, калі яны вымушаны прыбягаць да такога рода прыёмаў для таго, каб звярнуць увагу насельніцтва да сваіх друкаваных выданняў.

Правакацыйныя прыёмы фашысцкай прапаганды ўжо не ўяўляюць сабой што-небудзь новае для насельніцтва. Таму і гэтая спроба ўвесці ў зман наш народ асуджана на правал. За дэмагогіяй, «літаратурным» брэдам нямецкія захопнікі не схаваюць ні крывавага тэрору, ні разбурэнняў гарадоў і сёл, ні масавых забойстваў, ні аграблення і ўгону ў рабства ў Германію нашых людзей.

Нямецкіх акупантаў чакае толькі смерць.

Смерць нямецкім акупантам!

Рэдакцыя газеты «Совецкая Беларусь».

ПОДЛАСЦЬ КАТАЎ

Няма больш пачотнага звання ў нашай краіне і ў ва ўсім свеце, як воін Чырвонай Арміі. Ен прыняў на свае грудзі, як на цяжкую накавальню, першыя ўдары гітлераўскага молата, і нямецкі молат, узняты для смяртэльнага ўдару па ўсяму чалавецтву, надламаўся, ударыўшыся аб магутныя грудзі рускага народа.

Два гады воін Чырвонай Арміі вытрымліваў страшэнны націск ваеннай гітлераўскай машыны і не пахіснуўся, і не паслабеў духам, але смела і самааддана змагаўся адзін супроць полчышчаў і тэхнікі ўсёй Еўропы, і ў агні вайны рабіўся больш спрытны, упорны, разумны, больш вытрыманы чым праціўнік, і душа воіна рускага рабілася больш суровай і непахіснай у любові да радзімы і нянавісці да ворага.

Зямля не будзе круціцца навокал фашысцкай восі. Немцы не будуць лічыць сябе «расай паноў», распараджацца, як у хляве, у дзяржавах і культурах другіх народаў, вырэзваць пагалоўна непажаданыя ім плямёны, араць чужыя землі і паганіць акіяны сцягам са свастыкай. Немцы са ўздохам павесяць на спіны насілкі для цэглы, узброяцца штукатурнымі рыдлёўкамі і пачнуць будаваць разбуранае імі. Гітлер прайграе вайну. Мы гаварылі аб гэтым два гады таму назад, таму што верылі ў вялікую гісторыю рускага народа. Тады ў нас была ўпэўненасць. Зараз крызіс гітлераўскай Германіі — гэта факт. Гітлер выйграць вайны ўжо не можа. Пагроза соцыяльнай чумы адведзена ад чалавецтва. Гісторыя пасля крывавай драмы гэтых год, якая патрасла да асноў эканоміку і псіхалогію народаў, якая з усёй яскравасцю раскрыла прычыны грамадскіх бядот,—гісторыя будзе імкнуцца насустрач пабудаванню ўсеагульнага шчасця. Быць можа, буры яшчэ не раз завалакуць неба над зямлёю. Але вехі пастаўлены ўжо і шлях вызначаны.

Усе гэтыя вялікія сусветныя падзеі—справа рук перш за ўсё воіна Чырвонай Арміі і ў першую голаву — рускага народа. Яго беззаветная адвага, суровая прастата ў барацьбе са смерцю, яго талент і несакрушальная стойкасць далі магчымасць нашым саюзнікам, Англіі і Амерыцы, падрыхтаваць магутную ваенную машыну для агульнага націску, для разгрому гітлераўскай Германіі. Воўк акружан кальцом. І зноў, як і ў мінулыя два гады, воін Чырвонай Арміі выносіць асноўны цяжар барацьбы. Менавіта адсюль, ад нас, Гітлер чакае смяртэльнага ўдару.

Калі немец моцны—ён люты, калі немцу дрэнна—ён дробязна злосны, калі немец пабіты—ён становіцца слязлівым рамантыкам і спрабуе пераканаць увесь свет у тым, што Германія—няшчасная, бедная краіна паслухмяных і чэсных працаўнікоў. Зараз немцу дрэнна, і ён шукае ўсялякіх агіднасцей, каб спагнаць сваю халуйскую злосць.

Воіны Чырвонай Арміі, даводжу да вашага ведама дакумент германскага «вярхоўнага камандавання ўзброеных сіл». Дакумент накіраваны з Берліна (Берлін-Шэнэберг, Бадэншэ-штрасэ, 51) камандуючаму «Паліцыяй парадку Украіны», а яго начальнікам штаба нейкім Мюлерам-Брункгорстам накіраваны камандзірам паліцыі парадку для выканання. Да нас ён папаў падпісаны нейкім Лоозе.

Вось гэты дакумент.

Вярхоўнае камандаванне ўзброеных сіл. Змест: абазначэнне кляймом совецкіх ваеннапалонных.

«1. Совецкіх ваеннапалонных належыць памячаць асобым сталым кляймом.

2. Кляймо ўяўляе сабой адкрыты вострьі вугал, прыблізна ў 45 градусаў, які пашыраецца да нізу, з даўжынёй бакоў у 1 см. на левай палавіне ягадзіцы, на адлегласці, прыкладна, у шырыню далоні ад заднепраходнай адтуліны (Λ).

3. Кляйменне не з'яўляецца ўрачэбным мерапрыемствам. Пагэтаму, а таксама з прычыны недахопу санітарнага персанала, не трэба нагружаць яго ажыццяўленнем нямецкі санітарны персанал.

5. Кляйменню падлягаюць:

а) усе ўноў узятыя совецкія ваеннапалонныя ў раёне дзеянняў камандуючага ўзброенымі сіламі Усхода і Украіны і ваеннага камандавання і ў Генерал-Губернатарстве ў час праходжання першай санітарнай апрацоўкі.

б) усе астатнія ваеннапалонныя ў раёне дзеянняў Вярхоўнага Камандавання Украіны да 30 верасня 1942 года. Далажыць аб выкананні загада да 15 кастрычніка 1942 года.

6. Правядзенне гэтага мераприемства не павінна перашкаджаць выкарыстанню ваеннапалонных на працах.

7. Як толькі кляймо ставіцца, аб гэтым зараз-жа робіцца паметка ў асабовай картачцы 1 у сталбцы «асобыя адзнакі» знакам «Λ» ...1942 года».

Ці патрэбны каментарыі да гэтага загада? Не, не патрэбны. Прачытаўшы гэта, кожны воін Чырвонай Арміі толькі больш старанна вычысціць сваю зброю і мацней падцягне раменьчык на стальным шлёме. Абурацца гэтым загадам? О, не! Гордыя не абураюць суровага строю сваёй душы, але з цвёрдай і спакойнай нянавісцю забіваюць. Гора вам, немцы, гора, што пускаецеся на такія брудныя справы.

Дык вось ты які вораг, немец! Надзеў акуляры і з распаленым кляймом прысеў перад задам ваеннапалоннага чырвонаармейца. Нібелунг, сын бога вайны Ватана, звышчалавек! Кляймо на тваёй рожы гарыць усёй вясёлкай ганьбы. Што ты лічыш за лепшае цяпер: выстраліць ці плюнуць у тваю кляймёную рожу? Воін Чырвонай Арміі лічыць за лепшае—выстраліць, потым плюнуць.

Аляксей ТАЛСТОЙ.

Перадрукавана з «Праўды» ад 2 жніўня г. г.

АБ ЧЫМ ПАВІНЕН ПАДУМАЦЬ ПАЛІЦЭЙСКІ

Гітлераўскія арміі церпяць на совецка-германскім фронце паражэнне за паражэннем.

Цяжкія паражэнні нанесла Чырвоная Армія нямецка - фашысцкім акупантам у час зімовага наступлення. Яна знішчыла дзве адборныя фашысцкія арміі пад Сталінградам, адкінула ворага на захад на 600—700 кілометраў. Пад ударамі Чырвонай Арміі затрашчала і захісталася гітлераўская ваенная машына. Немцы ўжо не маглі прадпрыняць наступленне вясной гэтага года.

Толькі 5 ліпеня, сканцэнтраваўшы на вузкім участку фронта 38 дывізій і многа тэхнікі, немцы перайшлі ў наступленне на Орлоўска-Курскім і Белгародска-Курскім напрамках. Гітлер спадзяваўся прарваць наш фронт і хоць колькі-небудзь паправіць свае справы. Сваім салдатам ён абяцаў, што гэта наступленне будзе рашаючым.

Вядома, што гэта нямецкае наступленне закончылася правалам. Толькі за 18 дзён немцы страцілі больш 70.000 забітымі, 2.900 танкаў, 1.392 самалёты і многа іншай ваеннай тэхнікі. Чырвоная Армія абяскровіла ворага і сама перайшла ў наступленне. Кожны дзень з фронта паступаюць радасныя весткі, што Чырвоная Армія на Орлоўскім напрамку паспяхова прасоўваецца наперад, вызваляючы ад ворага сотні населёных пунктаў.

Цяпер увесь свет бачыць, што авантурыстычныя планы германскіх імперыялістаў поўнасцю праваліліся. Цяпер ніхто больш не сумняваецца, што зусім блізка час, калі гітлераўская армія будзе разбіта і фашысцкія людаеды поўнасцю расплоцяцца за свае крывавыя злачынствы.

Нашы ўдары па немцах пад Орлом, удары нашых саюзнікаў у Сіцыліі адгукнуліся громкім рэхам у Італіі. Затрашчала, надламалася італа-германская вось, і Мусаліні выпаў з калымажкі.

«Нямецка-італьянскі фашысцкі лагер перажывае цяжкі крызіс і стаіць перад сваёй катастрофай» (Сталін).

Чырвоная Армія наступае. Лінія фронта бліжэй і бліжэй да беларускай зямлі. Немцы ўжо дрыжаць за сваю скуру. Іх Марты і Грэтхены, што прыцягнуліся на Беларусь, спяшаюцца, падтуліўшы хвасты, уцячы назад, у сваё звярынае логава. Яны думаюць схавацца там ад усенароднага правасуддзя.

А што-ж думае той, хто яшчэ служыць немцу? Ці не думае ён, што яго, халуя, забярэ з сабою гаспадар?

Усякімі правакацыямі, брахнёй і ашуканствам немец зацягвае ў пастку людзей, прымушае служыць яму. Той, хто пайшоў на службу да ворага, той па сутнасці стаў ворагам народа. Хутка,—гэты дзень недалёка,—нямецкія акупанты будуць змецены з нашай зямлі. Сваіх служак з сабою немцы не возьмуць. Ім няма куды іх браць. Бо немцы сталі ворагамі ўсяго свету, і іх паўсюды будзе насцігаць караючая рука народа.

Кожны, хто вольна або нявольна стаў на службу нямецкіх акупантаў—гэтых ворагаў усяго цывілізаванага народа, павінен падумаць над сваім лёсам. Яшчэ не позна змыць з сябе ганьбу. Але хутка будзе позна.

Над сваім далейшым лёсам павінны падумаць паліцэйскія і ўсе тыя, хто пад прымусам узняў зброю супроць сваёй радзімы, супроць свайго народа.

Цяжкую віну перад сваёй Радзімай, перад народам можна выкупіць крывёю. Патрэбна, не трацячы часу, пакінуць ганебную службу немцу і ўсімі сіламі садзейнічаць канчатковаму разгрому нямецкіх разбойніцкіх ордаў.

Беларус, калі гітлераўцы прымусілі цябе ўзяць зброю і ахоўваць іх рабаўнічы парадак, паварачвай зброю супроць немцаў. Немцы—твае лютыя ворагі. Яны імкнуцца выкарыстаць цябе для сваіх зладзейска-бандыцкіх мэт. А калі міне гэта неабходнасць, яны прагоняць, знішчаць цябе, як знішчаюць сотні тысяч нявінных нашых грамадзян.

Вялікае злачынства перад радзімай, перад сваім народам зрабіў той, хто вольна ці нявольна пайшоў на службу да немца.

І каб змыць з сябе ганьбу, каб акупіць сваю цяжкую віну і заслужыць літасць у свайго народа, кожны, хто яшчэ служыць у немца, павінен павярнуць зброю супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў.

Толькі бясспрэчным пераходам да партызан, толькі актыўнай баявой дзейнасцю, знішчэннем гітлераўскіх нягоднікаў кожны, хто служыць немцу, можа заслужыць памілаванне.

Вось аб гэтым павінен падумаць кожны паліцэйскі, кожны, хто пад прымусам узняў зброю супроць свайго народа. Інакш няхай наракаюць самі на сябе. Інакш іх лёс будзе той-жа, што і нямецкіх акупантаў: караючая рука совецкага народа знішчыць, як паганую траву, усіх здраднікаў радзімы.

Толькі ў жорсткай бітве з немцамі можна выкупіць цяжкую віну перад сваім народам.

І. ФЕШЧАНКА.

Поспех трох гомельскіх атрадаў

Толькі тры партызанскія атрады, якія дзейнічаюць у некалькіх раёнах вобласці, за 15 дзен ліпеня падарвалі на мінах 11 эшалонаў ворага, якія ішлі на фронт. Партызаны атрада імені Шчорса пусцілі пад адкос 6 нямецкіх паяздоў, пры крушэнні якіх пашкоджана 6 паравозаў, разбіта 33 вагоны з жывой сілаю, 9 з боепрыпасамі, 18 платформаў з танкамі, 9 з аўтамашынамі. Тры цыстэрны гаручага згарэлі.

Партызаны атрадаў імені Будзённага і імені Чапаева пусцілі пад адкос па 2 нямецкія паязды, знішчыўшы 21 вагон з боепрыпасамі, 11 платформ з аўтамашынамі і 4 вагоны з харчаваннем.

Ноччу 16 ліпеня група партызан аднаго з атрадаў пад камандаваннем тав. Н. высачыла і падарвала варожы эшалон з жывой сілаю.

Дзейнасць гомельскіх народных мсціўцаў расце і мацнее. Іх дапамога наступаючай Чырвонай Арміі ўвасабляецца ў канкрэтныя справы.

ГОМЕЛЬСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

Разграмілі паліцэйскі гарнізон

У вёсцы Пратасы (Парыцкі раён) размяшчаўся вялікі нямецка-паліцэйскі гарнізон. Каля 200 гітлераўцаў штодзённа, як шакалы, вылязалі са свайго логава, нападалі на бліжэйшыя вёскі, рабавалі, катавалі, расстрэльвалі совецкіх людзей.

Народныя мсціўцы рашылі адпомсціць злачынцам. Нямецка-паліцэйскае логава было акружана. У 7 гадзін раніцы раздаўся артылерыйскі выстрал — сігнал наступлення. Заработала партызанская зброя—аўтаматы, кулямёты, грымелі вінтовачныя залпы, білі мінамёты і гарматы. Гітлераўцы залезлі ў дзоты, на чардакі будынкаў і адстрэльваліся.

Бой працягваўся 5 гадзін. Гітлераўцы не вытрымалі ўпорнага націску партызан, выпаўзлі са сваіх нор і кінуліся наўцёкі. Але не ўцяклі яны ад трапнай партызанскай кулі. Фашысцкая погань атрымала па заслугах. Больш 70 нямецкіх трупаў засталося на полі боя. Народныя мсціўцы захапілі 102 вінтоўкі, 4 станкавыя кулямёты, адзін мінамёт і многа боепрыпасаў. Вернута сялянам 150 галоў буйнай рагатай жывёлы, абутак і вопратка, нарабаваная гітлераўцамі ў насельніцтва. Партызаны вызвалілі 8 сем'яў, якіх гітлераўцы арыштавалі, але не паспелі расстраляць.

У гэтым баю партызанскі атрад камсамольца М. забіў 21 гітлераўца. Геройства і мужнасць праявіў камуніст Віктар Б. Яму камандаванне даручыла ў час боя кіраваць атрадам. Пяць раз кідаліся гітлераўцы на яго атрад, але дарэмна. За кожным разам яны сустракалі дружны агонь смельчакоў. Адважна дзейнічаў партызан Андрэй Г. Ен жыў раней у гэтай вёсцы. Фашысты закатавалі яго дзяцей і жонку. З пачуццём помсты і нянавісці кінуўся Андрэй на 4 гітлераўцаў і ва ўпор расстраляў іх.

ПАЛЕСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.
(Наш кар.).

Удар па грабежніках

Да паўсотні нямецкіх салдат уварваліся ў вёску Н. Яны адабралі ў сялян апошні хлеб, вопратку, апошнія пажыткі. Нагрузіўшы нарабаваным дабром 22 падводы, грабежнікі паспешна выехалі да свайго гарнізона, баючыся сутычкі з партызанамі.

Аднак фрыцы пралічыліся. Між вёскамі Б. і Ч. іх насціглі нашы партызаны. Проста з ходу яны рынуліся ў атаку. Партызан вялі бясстрашныя камандзіры Дзімітрый Д. і Міхась Б.

Немцы не вытрымалі ўдару і адступілі. На дарозе засталіся 5 забітых і 6 раненых немцаў.

Падводы з нарабаваным дабром былі адбіты. Хлеб, вопратку і іншыя пажыткі партызаны вярнулі іх законным уладарам—сялянам вёскі Н.

ВІКТАР П.,
баец партызанскага атрада імені Кутузава.

У Наркамаце Замежных Спраў

29 ліпеня Совецкі Урад даручыў Паслу СССР у Турцыі тав. Вінаградаву і Паверанаму ў Справах СССР у Швецыі тав. Сямёнаву ўручыць Турэцкаму і Шведскаму Урадам ноту наступнага зместу:

«У сувязі з падзеямі ў Італіі і магчымасцю таго, што Мусаліні, відныя фашысты і іншыя злачынцы вайны могуць спрабаваць схавацца на нейтральнай тэрыторыі, каб пазбегнуць адказнасці, якая іх чакае, за зробленыя злачынствы, Урад Саюза ССР звяртаецца да нейтральных краін з заклікам не прадастаўляць сховішча нікому з памянёных вышэй асоб. Совецкі Урад лічыць неабходным таксама заявіць, што ён будзе разглядаць прадастаўленне сховішча, дапамогу ці садзейнічанне такім асобам, як парушэнне прынцыпаў, за якія змагаюцца Аб'едданыя нацыі і якія яны рашылі ажыццявіць усімі сродкамі, якія маюцца ў іх распараджэнні».

Па звестках, якія ёсць у Совецкага Урада, нота аналагічнага зместу паслана Урадам нейтральных краін таксама і Брытанскім Урадам.

Абвяржэнне ТАСС

Нямецкае радыё распаўсюджвае паведамленне, што быццамбы совецкія войскі выкарыстоўваюць у раёне Орла чырвонаармейскія часці, пераапранутыя ў германскую форму.

ТАСС упаўнаважаны заявіць, што гэта паведамленне з'яўляецца хлуслівым, не маючым ніякай глебы. Совецкія войскі ніколі не прыбягалі і не прыбягаюць да такіх сродкаў, хоць яны маглі-б гэта зрабіць, так як нямецкія войскі не раз пераапраналі свае часці ў чырвонаармейскую форму, аб чым ужо некалькі разоў паведамлялася ў совецкім друку.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ

Гвардзейскі камандзір

Упершыню сустрэліся мы з ім на пярэднім краі абароны, калі наша часць вяла бой за вялікі населены пункт на Смаленшчыне. Подступы да траншэй праціўніка прастрэльваліся кулямётамі і мінамётамі. Немцы моцна трымаліся за гэты выгадны рубеж. Страшэнны гул стаяў у паветры ад разрываў мін і снарадаў. Нямецкія самалёты звеннямі пралятаЛі над баявымі парадкамі нашых войск. Але воля чырвоных воінаў была нястрымнай, непахіснай. Падраздзяленні гвардзейцаў абыходзілі варожыя ўмацаванні з флангаў. Бой узмацняўся.

Стралкоў-пехацінцаў, якія наступалі з правага фланга, падтрымліваў кулямётны ўзвод пад камандаваннем гвардыі лейтэнанта тав. Махлова. Камандзір быў у баявых парадках. Кулямётчыкі кароткімі перабежкамі хлынулі за стралкамі і, калі прасоўванне стрымліваў вораг, адкрывалі знішчальны агонь па гітлераўцах.

— Кулямёту Андрэева — падавіць агнявую кропку, што на ўзлессі, справа, прыцэл тры, доўгай чаргой—агонь!—чуўся голас Махлова.

Па вымаўленню, па акцэнту я адразу пазнаў свайго земляка-беларуса. Але час быў гарачы, не да размоў было.

Малады лейтэнант Махлоў быў энергічны, зваротлівы ў баю. Махлоў перапаўзаў то да аднаго, то да другога, падбадзёрваў байцоў, ставіў баявую задачу маладым камандзірам.

У самы разгар схваткі варожая міна вывела са строю баявы разлік аднаго кулямёта. А тут, як на ліха, ажыла агнявая кропка праціўніка; град куль пасыпаўся на нашых стралкоў. Байцам патрэбна была агнявая падмога. А кулямёт маўчаў. І Махлоў сам кінуўся да кулямёта. Ажыў, поўным голасам загаварыў «Максім». Некалькі хвілін спаборнічаў Махлоў з варожым кулямётчыкам, пасылаючы ў ворага вогненны лівень. Агнявая кропка праціўніка змоўкла. Яшчэ адзін нястрымны парыў наперад— і вораг не вытрымаў, пакаціўся назад. Махлоў прадаўжаў камандаваць узводам і асабістым удзелам натхняў байцоў на гераічныя справы. І калі немцы пачалі ўцякаць праз лагчыну, якая вяла да суседняга сяла, Махлоў са сваімі кулямётчыкамі па-майстэрску абышоў ворага збоку і расстрэльваў немцаў з фланга.

У той дзень кулямётчыкі гвардыі лейтэнанта Махлова скасілі многа фрыцаў. Сам Махлоў знішчыў 9 фрыцаў. Тав. Махлоў праявіў баявую знаходлівасць, уменне і адвагу гвардзейца.

Баявая аперацыя праведзена бліскуча. Кароткая перадышка. Шуміць густы сасняк. Звонкі вясёлы голас птушак; зрэдку разрывы снарадаў і мін. Мы сядзім на высокім беразе рэчкі, успамінаем сваю родную Беларусь.

Вайна, як нішто другое, звязвае людзей трывалымі ніцямі сяброўства, зблізкае і радніць чалавека. Махлоў успамінае Магілёўшчыну, дзе ён радзіўся і ўзрос, дзе ён правёў свае 18 год. У Беларусі ён скончыў дзесяцігодку і марыў вучыцца далей. Там засталася яго сям'я, сябры і сяброўкі. Калі нямецкая навала насунулася на бацькаўскі край, Махлоў стаў воінам, са зброяй у руках пачаў абараняць свабоду і незалежнасць бацькаўшчыны. Зараз Махлоў—гвардзеец. За адвагу і мужнасць у баях з нямецкімі акупантамі ён узнагароджаны медаллю «За адвагу».

— Я веру, — гаворыць лейтэнант Махлоў, — што беларусам ужо нядоўга пакутваць пад нямецкай няволяй, што мы хутка прыдзем.

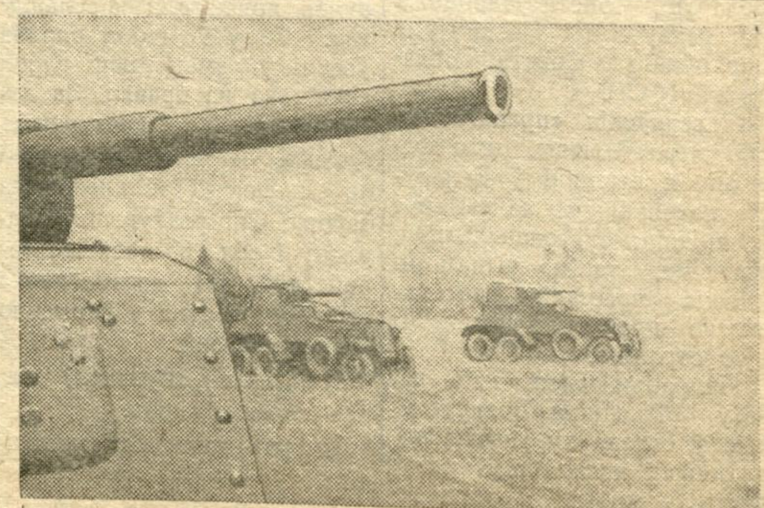
А. АСТАПЕНКА.

Н-ская гвардзейская часць, Заходні фронт.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. НА ЗДЫМКУ: Злева — група совецкіх артылерыстаў, якія за адзін дзень падбілі 6 нямецкіх танкаў і знішчылі многа варожых салдат. У цэнтры — гвардыі старшы сержант снайпер Г. Вялічка, які знішчыў 280 фрыцаў. Справа — Н-ская чырвонасцяжная аўтабронечасць выходзіць на баявое заданне.

ЯК ПАРТЫЗАНЫ ПРАВУЧЫЛІ ФРЫЦАЎ

Партызаны атрада Івана Кузьміча вялі жорсткую барацьбу з карнай экспедыцыяй. Дзень і ноч ішлі баі. У няроўных схватках партызаны прымянялі самыя нечаканыя манеўры, адменную ваенную хітрасць і, як вынік, наносілі ворагу значныя страты.

Аднойчы быў такі выпадак. Па дарозе да мястэчка К. рухалася калона немцаў. Насустрач ёй з невялікага пералеска ў павозцы імчаліся двое партызан—Іван і Ягор Ш. Яны, здавалася, не заўважылі немцаў і на ўсю ваколіцу спявалі весела, задорна:

Уставала я ранюсенька,
Умывалася бялюсенька...

Песня раптам абарвалася. Партызаны, нарэшце, «заўважылі» немцаў, саскочылі з павозкі і, як зайцы, быстра шмыганулі ў кусты. Па іх застрачылі нямецкія аўтаматы. Але было позна. Партызаны зніклі.

Немцы як былі—гурбой стаўпіліся вакол павозкі, разглядалі свой трафей. Адзін з іх схапіў з павозкі партызанскі халат і пачаў напяльваць яго на сябе, другі падцягнуў да сябе мяшок з якойсьці паклажай. І раптам грымнуў выбух! Павозка і фрыцы ўзляцелі ў паветра.

Сорак два фрыцы рассталіся са сваім жыццём, дзякуючы кемлівасці і вынаходлівасці Івана і Ягора. Іх аперацыя з мініраванай павозкай стала вядома ва ўсіх партызанскіх атрадах. Расказваючы аб ёй, партызаны заўсёды прыпамінаюць народную прыказку: не ў свае сані—не садзіся.

Партызан ЕФІМ Л.

ВІЦЕБСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

Удары па чыгунцы

Адзін з партызанскіх атрадаў 17 ліпеня на важным участку чыгункі разбурыў шлях працягам у тры кілометры. Рэльсы былі падарваны і разбураны, шпалы спалены. Больш як на 2 кіламетры партызаны моцна пашкодзілі тэлефонна - тэлеграфную сувязь. Немцам патрабуецца парадкам часу, каб аднавіць рух на гэтым участку дарогі.

Днём пазней партызаны-падрыўнікі пусцілі пад адкос варожы эшалон з матэрыяламі для будаўніцтва ўмацаванняў. У выніку крушэння разбіты паравоз і 7 вагонаў. У гэты-ж дзень група партызан зрабіла смелы налёт на поезд, які падвозіў паліва да нядаўна адноўленай немцамі электрастанцыі, і вывела яго са строю. Забеспячэнне электрастанцыі палівам сарвана.

МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

АСВЕЙСКАЯ ТРАГЕДЫЯ

У страшэнную пустынюператварыўся гэты прыгожы куток зямлі беларускай. У ім нельга пазнаць ранейшы цудоўны вазёрны край, шчодры і багаты. Усё, што доўгія годы стваралі тут асвейскія калгаснікі, загінула пад цяжкім ботам нямецкіх катаў-акупантаў.

Тут зусім нядаўна разыгралася крывавая трагедыя. І зараз ва ўсім раёне няма ні адной уцалелай хаты, ні адной будыніны—адны папялішчы, руіны. Тысячы мірных жыхароў загінулі ў агні і пад абломкамі будынкаў. Іх попел, попел тысяч спаленых жывымі совецкіх людзей кліча да помсты, да крывавай адплаты нямецкім душагубам.

Гэта было ў сакавіку. Усяго некалькі дзён лютавала тут арда нямецкіх карацеляў. За гэтыя некалькі дзён заплечных спраў майстры дашчэнту спалілі ўсе 158 насялёных пунктаў раёна (3.450 жылых дамоў), спалілі раённы цэнтр Асвею і мястэчка Каханавічы, спалілі 9 дамоў соцкультуры, 12 сярэдніх і 90 няпоўных сярэдніх школ, 4 дзіцячыя дамы, 6 больніц і 2 ветлячэбніцы, 3 машынна-трактарныя станцыі і 3 вялікія млыны. Нямецкія варвары не пашкадавалі і святыні веруючых: яны спалілі дзве праваслаўныя царквы і тры касцёлы.

З халодным садызмам дзікіх звяроў немцы-карацелі спалілі жывымі і ўтапілі ў рацэ Свольна 3.639 мірных жыхароў. І хто-ж яны? Гэта 2.118 дзяцей да 12-гадовага ўзросту. Гэта 310 старыкоў звыш 50-гадовага ўзросту.

І гэта яшчэ не ўсё. Карацелі схапілі і пагналі на катаргу ў праклятую Нямеччыну 2.615 мужчын і жанчын. Грабежнікі-немцы забралі ў насельніцтва апошнюю жывёлу, увесь хлеб і хатнія пажыткі совецкіх людзей.

Ахвяры нямецкага тэрору падвяргаліся жудасным катаванням і здзекам. На грудзях і спіне 8-гадовага хлопчыка Юхневіча (вёска Бяляны) нямецкія каты выразалі пяціканцовыя звёзды, а затым кінулі яго ў пылаючы дом. Ягонай мацеры яны адрэзалі грудзі, а сямігадовай сястрычцы Веры нажом распаролі жывот. Затым іх таксама кінулі ў бушуючае полымя. Такі-ж страшэнны лёс напаткаў сям'ю Жаравых з вёскі Барысава. Знявечаныя, але яшчэ жывыя, жанчыны і дзеці былі ўтоплены ў рацэ Свольна.

Адрэзванне грудзей, вырэзванне пяціканцовых звёзд на спінах совецкіх людзей—гэта яшчэ не ўвесь арсенал жахлівых нямецкіх катаванняў. Многім сваім ахвярам немцы выкручвалі рукі і ногі, скручвалі галовы. У некаторых вёсках немцы нават насаджвалі на калы дзяцей—хлопчыкаў і дзяўчынак.

Гэтыя жудасныя катаванні прымяняліся ў масавым парадку. Знявечаных і поўжывых людзей акупанты, звычайна, зганялі ў адзін дом, свіран або пуню. Наглуха зачыніўшы будынак, яны аблівалі яго бензінам і падпальвалі. Людзі гарэлі, паміралі павольнай, пакутлівай смерцю.

Большасць сваіх ахвяр немцы вынішчалі шляхам спальвання. Вось асобныя вытрымкі з акта аб зверствах нямецка-фашысцкіх акупантаў у Сухарукаўскім сельсовеце:

«...Вёска Мухавація, якая складалася з 25 двароў, спалена поўнасцю. Знойдзены трупы 13 зажыва спаленых і 1 расстралянага мірных жыхароў. Узрост, імёны загінуўшых устанавіць не ўдалося.

Вёска Чарнікова, якая складалася з 18 двароў, спалена поўнасцю. Знойдзены трупы 20 зажыва спаленых мірных жыхароў.

Вёска Каралёва—25 двароў—спалена поўнасцю. Знойдзены 16 трупаў зажыва спаленых мірных жыхароў, старыкоў і дзяцей...».

Такі-ж страшэнны малюнак і ў астатніх дзевяці знішчаных вёсках гэтага сельсовета, ва ўсіх 158 знішчаных насялёных пунктах раёна, у раённым цэнтры Асвея і мястэчку Каханавічы, у вялікіх пасёлках Задзежжа і Зайцава.

А катаванні бізунамі і гумавымі палкамі, падвешванне на крук за скіўцу ці рэбры, масавае гвалтаванне дзяўчат і жанчын! Усяго не пералічыш. Немцы—вопытныя каты. Яны па магчымасці замяталі сляды сваіх злачынстваў. Яны знішчалі, спальвалі і тапілі ўсіх, хто трапіў ім у рукі. Так, маў, лепш—не будзе сведак, не будзе абвінаваўцаў.

Але абвінаваўцы ёсць! Есць і мсціўцы! Гэта—паўстаўшы беларускі народ, гэта—узброеныя народы Совецкага Саюза. І калі сёння нямецкія злачынцы яшчэ не ўсе злоўлены, калі яны яшчэ прадаўжаюць спальваць і катаваць нашых людзей, то заўтра іх агідныя трупы будуць гойдацца ў петлях на плошчах нашых гарадоў і сёл. Мы адпомсцім! У дзень расплаты мы прыпомнім ім і зруйнаваны куток беларускай зямлі, прыпомнім ім асвейскую трагедыю.

С. РОЗУМ.

ВІЦЕБСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

(Наш кар.).

Зямлянка ў лагеры Н-скага партызанскага атрада (Мінская вобласць).
Малюнак партызана-мастака Л. БАЙКО.

ПАДРЫЎНІКІ

Яны выйшлі з лесу. Агледзеліся. У змроку ночы чырванела зарава—фашысты палілі вёску. На фоне зарава чарнеў каранасты дуб. Пад ім спыніліся падрыўнікі. Адсюль у ста метрах ляжала чыгунка.

Падрыхтаваўшы тол, Аркадзь І., Юрый П., Іван Ш. зніклі ў начной цемры. Бясшумна яны падкраліся да чыгункі. Недалёка адзін ад другога стаялі вартавыя. Прабраўшыся да рэек, Іван хутка і ўмела заклаў зарад.

— Паглядзім, як фрыцы будуць ляцець у паветра,—прашаптаў ён таварышам, вярнуўшыся да іх.

— Імчыць! — прашаптаў ён. І сапраўды, з кожнай мінутай нарастаў шум поезда, які ішоў з хуткасцю 30—40 кіламетраў у гадзіну.

Аглушальны выбух. Грукат вагонаў, якія наскаквалі адзін на другі, дзікія крыкі і енкі.

Два дні немцы выцягвалі з-пад абломкаў вагонаў трупы сваіх салдат і афіцэраў.

* * *

Чатыры смельчакі—Арсен С., Павел Х., Сідар Г. і Васілій К., затаіўшы дыханне, паўзлі да чыгункі. На абочыне дарогі яны чакалі зручнага моманту. Прайшлі адзін, другі пустыя эшалоны. Гэта кантрольныя. Прайшла і нямецкая ахова. Зручны момант настаў. Смельчакі спешна заклалі зарад. Яны ведалі, што за кантрольнымі паяздамі звычайна следуюць эшалоны з жывой сілай або тэхнікай.

Не паспелі падрыўнікі аддаліцца ад дарогі, як пачуўся шум поезда. Поезд імчаўся, але не адтуль, адкуль яго чакалі. Зарад ляжаў пад другімі рэйкамі. Секунда разважання, і Арсен з усіх сіл ірвануўся да дарогі. Ен імгненна пераклаў зарад і праз секунду знік у цемнаце. Заразжа раздаўся выбух. Успыхнула полымя. Гэта паляцеў пад адкос гітлераўскі эшалон з танкамі.

На гэты раз Арсен быў кантужаны ўзрывам. Усё-ж ён змог прыйсці дамоў і далажыць камандзіру:

— Ваша заданне выканана...

* * *

Так працуюць падрыўныя групы Аляксандра. За кароткі час яны падарвалі 18 эшалонаў праціўніка. Знішчана і пашкоджана 17 паравозаў, разбіта 12 платформаў з танкамі і 7 цыстэрн з гаручым. Падрыўнікі знішчылі дзесяткі варожых складаў.

С. ШАРАМЕТ.

РУХ НА ДАРОЗЕ СПЫНЕН

Два варожыя эшалоны, якія ішлі на фронт скінуты пад адкос 13 і 15 ліпеня пінскімі партызанамі. Пры крушэнні аднаго з іх разбіты паравоз і 15 вагонаў з боепрыпасамі. 17 салдат, якія ахоўвалі эшалон, перабіты.

Пры крушэнні другога нямецкага поезда выведзен са строю паравоз, разбіта некалькі вагонаў з тэхнікай і харчаваннем.

Рух на ўчастку крушэння спынены на некалькі сутак. Па баках дарогі валяюцца абломкі разбітых вагонаў.

ПІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

ВЯРНУЛІ СЯЛЯНАМ 300 ГАЛОЎ ЖЫВЁЛЫ

Гітлераўскія нягоднікі, як груганнё, наляцелі на вёску К. і забралі ў сялян усю жывёлу.

Партызанскі атрад Міхася Ч. рашыў адбіць жывёлу. Партызаны арганізавалі засаду на шляху, па якому рухаліся немцы. У кароткай перастрэлцы былі перабіты ўсе фашысты. Народныя мсціўцы захапілі 300 галоў жывёлы і вярнулі яе сялянам.

ПАЛЕСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

(Наш кар.).

Знішчаны 4 паравозы праціўніка

Баец партызанскага атрада Мікіта М. за 40 дзён падбіў з супроцьтанкавага ружжа 4 нямецкія паравозы на чыгунцы Полацк—Дзвінск.

ВІЛЕЙСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

Агляд друку

ГАЗЕТА-БАЕЦ

«Народны мсціўца»—орган Слуцкага райкома КП(б) Беларусі

Совецкая Случчына славілася багатымі калгасамі, ураджайнымі палямі, цудоўнымі садамі. Квітнела Случчына пры совецкай уладзе, з года ў год яна рабілася ўсё прыгажэй і прыгажэй. Заможнае жыццё даў калгасны лад слуцкім людзям.

Цяпер гэта толькі ўспаміны...

Ураджайныя палі адабраны ў слуцкіх калгаснікаў і перададзены нямецкім памешчыкам. Газета «Народны мсціўца» прыводзіць факты, як немцы ажыццяўляюць сваю злачынную мэту — зрабіць беларускіх людзей сваімі рабамі.

Лепшая зямля ісерскіх сялян (Ісерскі сельсовет) цяпер адведзена бранчыцкаму маёнтку, амаль уся зямля волатаўцаў адрэзана пад некрашаўскі маёнтак. Нямецкія памешчыкі маюць па 700—1.000 гектараў зямлі, а такіх памешчыкаў на Случчыне многа.

Але гэтага немцам яшчэ мала. Яны не толькі смокчуць кроў совецкіх людзей, прымушаючы іх ад цямна да цямна працаваць на памешчыка, не толькі дачыста абрабавалі слуцкага селяніна, а яшчэ фізічна знішчаюць людзей, расстрэльваюць, вешаюць, спальваюць адну вёску за другой.

«Адны папялішчы засталіся ад вёсак Стараўскага сельсовета — Лавішча, Гандарава, Чырвонай Старонкі, Паўлаўкі, Порашава, Старава, Лазарава Бору і інш.».

Лютая нянавісць у совецкіх людзей да немцаў - душагубаў. Ярасны гнеў іх на гітлераўскіх бандытаў. З кожным днём узмацняецца святая помста народа. Але нянавісць становіцца яшчэ больш вялікай і рука мацней сціскае зброю, калі чытаеш гнеўныя радкі газеты, расказы сялян, партызан аб нечалавечых здзеках немцаў над беларускімі людзьмі.

«Урэчча было вясёлай станцыяй, гарадком. Навокал прыгожых пабудоў стаялі старыя, быццам пазалочаныя, хвоі. Жыхары Урэчча жылі ў светлых кватэрах, радыёфіцыраваных, асветленых электрычнасцю. Дзеці ўрэччаў вучыліся ў школах, а школ было тут тры».

А цяпер гітлераўскія нягоднікі абрабавалі Урэчча. У Германію вывезены каштоўныя рэчы — станкі, электраабсталяванне, маторы. Нават рэйкі з чыгуначнай веткі Урэчча—Асіповічы зняты і вывезены. Большасць жыхароў Урэчча павешана ці расстраляна немцамі.

Гэта не адзін такі факт. Гэта не выпадак. Такіх фактаў сотні. Гэта сістэма. «Народны мсціўца» піша:

«Толькі па аднаму Слуцкаму раёну фашысцкія каты знішчылі дзесяткі тысяч мірнага насельніцтва. За 1941 — 1942 г. г. гітлераўскія людаеды закатавалі і расстралялі ў адной толькі слуцкай турме 10.000 чалавек. Замучылі ў гітлераўскіх засценках, забілі і закатавалі жывымі па Манахавай вуліцы Слуцка звыш 1.000 совецкіх грамадзян. У Слуцку і Урэччы яны па-зверску знішчылі 11.400 чалавек яўрэйскага насельніцтва. Каля 12.000 ваеннапалонных з лагера па Віленскай вуліцы яны замарылі голадам і расстралялі».

Жудасныя лічбы! Прыводзячы іх на сваіх старонках, газета яскрава паказвае, што такое гітлераўскі «новы парадак».

Кожны дзень панавання акупантаў на Беларусі—гэта тысячы нявінных ахвяр, гэта патокі крыві і слёз, гэта новыя пажарышчы, руіны. Нельга цярпець немца на нашай зямлі! Немагчыма жыць, дыхаць адным паветрам з немцам. І газета кідае гарачы заклік, які ідзе да самага сэрца совецкага чалавека.

«Случанін! Кроў кліча цябе да помсты, да барацьбы за вызваленне роднай зямлі ад фашысцкіх катаў. Паўстань!».

Тысячы перадавых людзей ужо змагаюцца ў радах народных мсціўцаў. Шуміць Случчына грознымі партызанскімі справамі. Гарыць слуцкая зямля пад нагамі акупантаў. Іх насцігае караючая рука партызан. Слаўныя справы народных мсціўцаў на Случчыне знаходзяць яркі адбітак на старонках газеты: аб іх расказваюць самі партызаны.

Васіль Ч. расказвае аб адважных падрыўніках з атрада тав. С., якія на чыгунцы Мінск—Баранавічы правялі ўдалую аперацыю па ўзрыву варожага эшалона з салдатамі і тэхнікай. Аб справах падрыўнікаў з атрада Аляксея П. расказвае партызан Міхаіл М. Камандзір узвода Н-скага атрада Іван Г. піша аб тым, як на партызанскіх мінах узлятаюць у паветра варожыя транспарты, асабліва на шляху Любань—Урэчча, як выводзіцца са строю варожая сувязь.

«Народны мсціўца» — газета-баец. У яе моцны голас. Газета дапамагае партыі ўзнімаць масы на барацьбу з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, узнімаць іх на бой за вызваленне роднага краю.

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

ПРАЦОЎНЫЯ ВЫВУЧАЮЦЬ КНІГУ ТАВАРЫША СТАЛІНА «АБ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЕ СОВЕЦКАГА САЮЗА»

Партыйны актыў, рабочыя і спецыялісты прадпрыемстваў, працоўныя ўстаноў многіх гарадоў краіны прыступілі да сур'ёзнага вывучэння работ таварыша Сталіна, надрукаваных у кнізе «Аб вялікай айчыннай вайне Совецкага Саюза». У Масквярэцкім раёне горада Масквы арганізавана 70 гурткоў. Для кіраўнікоў гурткоў створаны семінары. Семінарскія заняткі дапаўняюцца кансультацыямі.

На некаторых прадпрыемствах арганізавана самастойнае вывучэнне кнігі таварыша Сталіна.

Пленум ЦК КП(б) Азербайджана абмеркаваў пытанне аб задачах агітацыйна-прапагандысцкай работы ў сувязі з выхадам у свет кнігі таварыша Сталіна «Аб вялікай Айчыннай вайне Совецкага Саюза».

УСЕСАЮЗНЫ ДЗЕНЬ ЧЫГУНАЧНІКАЎ

1 жніўня баявая армія совецкіх чыгуначнікаў, а разам з ёю і ўвесь наш народ адзначылі Усесаюзны Дзень чыгуначнага транспарта.

Гэты дзень чыгуначнікі сустрэлі новым уздымам соцыялістычнага спаборніцтва. Па закліку знатнага машыніста лаўрэата Сталінскай прэміі Нікалая Луніна на Томскай дарозе праводзіцца грамадскі агляд становішча чыстаты і парадку на ўсіх паравозах. На стаханаўскую вахту ў чэсць Усесаюзнага Дня сталі чыгуначнікі магістралі імені Куйбышэва. На многіх дарогах Совецкага Саюза адбыліся масавыя суботнікі.

15.000 бомбаў для фронта

На Н-скім заводзе боепрыпасаў, які знаходзіцца на Урале, працуе токарам Таня Шэўчэнка.

19 чэрвеня 1941 года Таня Шэўчэнка закончыла 10-годку. Таня марыла паступіць у медыцынскі вуз, але пачалася вайна, і яна пайшла токарам на завод боепрыпасаў.

На-днях быў падведзен кароткі, але ўнушальны вынік яе працы: яна вырабіла 15.000 бомбаў. Так радавая совецкая дзяўчына выконвае свой абавязак патрыёткі.

Вечар беларускіх кампазітараў

Нядаўна ў Маскве адбыўся вечар беларускіх кампазітараў. Прысутныя праслухалі творы кампазітара Цікоцкага — «На скрыжаванні», «Песня аб партызане», «Маці» ў выкананні народнай артысткі СССР і БССР Л. Александроўскай. Былі выкананы ўрыўкі з оперы «Алеся».

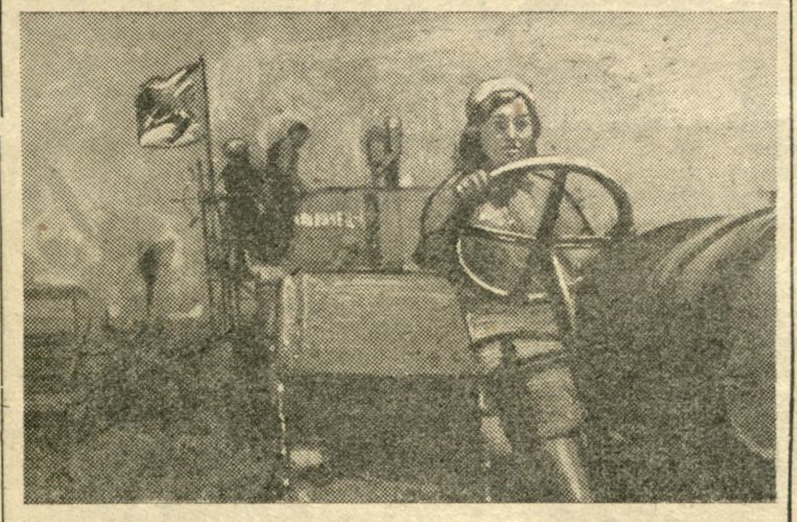
Творчасць кампазітара А. Багатырова была прадстаўлена песнямі «Ой, палын мой, палыночак», «Сонцу» — на тэкст Янкі Купалы, «Дарагая мая Беларусь»—П. Панчанкі. Раманс «У ляску» на словы паэта Глебкі выканала заслужаная артыстка БССР Л. Аляксеева.

На вечары таксама прагучэлі народныя беларускія песні ў апрацоўцы кампазітараў Г. Пукста, Н. Аладава, творы Сакалоўскага і Любана.

У канцэрце прымаў удзел ансамбль беларускай песні і танца.

Таржок аднаўляецца

Нямецкія варвары разбурылі прыгожы рускі горад Таржок. Былі выведзены са строю ўсе камунальныя прадпрыемствы і культурныя ўстановы. Зараз Таржок аднаўляецца. Адноўлена 14 двухпавярховых каменных дамоў, капітальна адрамантаваны тры дамы, вадаправод. Заканчваецца аднаўленне кінотэатра. Працуюць чатыры школы, радзільны дом, амбулаторыя, больніца на 100 коек, 6 дзіцячых садоў, яслі і дзіцячыя сталовыя на 800 дзяцей.

Уборка калгаснага ўраджаю на палях Кубані, вызваленай ад нямецка-фашысцкіх акупантаў.

СТАНОВІШЧА Ў ІТАЛІІ

Антыфашысцкія дэманстрацыі і забастоўкі ў Італіі

Ва ўсіх вялікіх італьянскіх гарадах працягваюцца масавыя антыфашысцкія дэманстрацыі, нягледзячы на загад маршала Бадольо аб забароне збірацца групамі больш чым па тры чалавекі. Стачкавы рух прымае вялікі размах. Усе намаганні італьянскіх улад, накіраваныя да таго, каб прымусіць бастуючых рабочых аднавіць працу, застаюцца бясплоднымі. Вельмі напружанае становішча ў Мілане, дзе адбываюцца многатысячныя антыфашысцкія дэманстрацыі. Па загаду ўлад у многіх частках горада ўстаноўлены кулямёты, аднак войскі, высланыя супроць дэманстрантаў, адмовіліся страляць у іх. У Мілане зачынены банкі, спынены трамвайны рух.

Ваенны камендант Мілана выдаў загад аб забароне насельніцтву з'яўляцца на вуліцах горада вечарам пасля 21 гадзіны 20 мінут.

Тысячны натоўп узяў штурмам цэнтральную турму ў Мілане і вызваліў 200 палітычных зняволеных. Салдаты адмовіліся падпарадкавацца загадам афіцэраў і не стралялі ў дэманстрантаў. Увечары 29 ліпеня ў Мілане натоўп абязгlавіў статую Мусаліні і цягаў яе па вуліцах.

На многіх вялікіх міланскіх прадпрыемствах ужо чацверты дзень працягваецца забастоўка. Па загаду ваенных улад арыштавана некалькі сот рабочых заводаў аўтамабільных шын.

Італьянскія сяляне ў Паўночнай Італіі адмаўляюцца здаваць ураджай. Ваенныя ўлады раёна Турына загадалі сялянам выканаць абавязацельствы пад пагрозай суровых пакаранняў.

У Генуі вялікая частка партовых рабочых спыніла работу. На вуліцах былі сутычкі паміж насельніцтвам і ваеннымі патрулямі. У Рыме адбываюцца антыфашысцкія дэманстрацыі. Па гораду расстаўлены кулямёты. На вуліцах патруліруюць браневікі.

ЗВАРОТ ШТАБА САЮЗНІКАЎ ДА НАСЕЛЬНІЦТВА ІТАЛІІ

Алжырскае радыё ўвечары 31 ліпеня перадала зварот штаба ўзброеных сіл саюзнікаў да італьянскага народа, у якім гаворыцца, што, хоць з часу адстаўкі Мусаліні прайшло 6 дзён, немцы ўсё яшчэ застаюцца ў Італіі. «Пасля ўходу Мусаліні ў адстаўку, — гаворыцца ў звароце,—мы паслабілі нашы паветраныя налёты на Італію. Калі-б урад Бадольо пачаў дзейнічаць неадкладна, то немцы адступалі-б цяпер з Італіі. Замест гэтага ўрад Бадольо імкнуўся выйграць час і ўпусціў спрыяючыя магчымасці, дазволіўшы немцам, такім чынам, аправіцца. Мы не можам далей цярпець падобнага становішча рэчаў, і пагэтаму мы зварачваемся да вас з перасцярогай. Зацішша скончылася. Хутка зноў адновіцца жорсткае паветранае наступленне. Калі будуць разрывацца бомбы, памятайце, што кроў, пралітая італьянцамі, падзе на галовы кіруючых колаў Рыма, якія ў рашаючыя для Італіі гадзіны чакалі, замест таго, каб дзейнічаць».

НАЛЁТ АМЕРЫКАНСКАЙ АВІЯЦЫІ НА ПЛАЕШЦІ

Удзень 1 жніўня амерыканскія бамбардыроўшчыкі зрабілі налёт на Плаешці (Румынія). Самалёты скінулі 300 тон бомбаў на раён нафтаапрацоўчых заводаў.

"Ваенныя дзеянні" саюзнікаў на востраве Сіцылія

На фронце 8-й англійскай арміі ў Сіцыліі зноў былі створаны новыя пазіцыі. 7-я амерыканская армія захапіла тры гарады, якія знаходзяцца, прыкладна, у трох кілометрах ад пазіцыі, якія яна займала раней. Значныя страты праціўніку нанесены англійскай 8-й арміяй. Канадскія войскі працягвалі прасоўвацца наперад.

НАЛЁТЫ АВІЯЦЫІ САЮЗНІКАЎ НА АБ'ЕКТЫ ГЕРМАНІІ

30 ліпеня цяжкія амерыканскія бамбардыроўшчыкі зрабілі налёт на авіяцыйны завод у Каселі. У ноч на 30 ліпеня ў час налёту на Гамбург, які цягнуўся 45 мінут, англійскія бамбардыроўшчыкі скідвалі на горад звыш 50 тон бомбаў у хвіліну. Усяго было скінута 2 тысячы тон бомбавага грузу. У ноч на 31 ліпеня аб'ектам налёту авіяцыі саюзнікаў быў горад Рэмшэйд, які знаходзіцца ў паўднёвай частцы Рура і з'яўляецца цэнтрам станкабудаўнічай прамысловасці.

ПРЫБЫЦЦЁ КАНАДСКІХ І АМЕРЫКАНСКІХ ВОЙСК У АНГЛІЮ

У Лондане афіцыйна абвешчана, што ў адзін з англійскіх партоў прыбыў кантыгент канадскіх войск, самы вялікі з усіх раней прыбыўшых у Англію. У складзе канадскіх войск маецца значная колькасць парашутыстаў, а таксама артылерыйскіх, пяхотных часцей і мотамеханізаваны корпус. Абвешчана таксама аб прыбыцці новага кантыгента амерыканскіх войск.

АНТЫГЕРМАНСКІЯ ДЭМАНСТРАЦЫІ

Атрыманы весткі, што ў Будапешце (Венгрыя) адбываюцца антыгерманскія дэманстрацыі. У Бухарэсце (Румынія) антыфашысцкія арганізацыі актывізіравалі сваю дзейнасць. Паліцыя зрабіла масавыя арышты антыфашыстаў.

ПАДЗЕННЕ МУСАЛІНІ

Тэлеграф прынёс вестку: «пайшоў у адстаўку» фашысцкі дыктатар Італіі Мусаліні. Праз два дні пасля падзення Мусаліні новы совет міністраў начале з маршалам Бадольо рашыў «з прычыны новай абстаноўкі, якая вызначылася ў палітычным жыцці краіны», распусціць фашысцкую партыю. Такім чынам, крывавы прыгнятальнік італьянскага народа, заснавальнік фашысцкага руху, адзін з першых, хто адказны за пакуты і жахі сучаснай вайны, зыходзіць з палітычнай сцэны. Сістэме фашысцкай «восі» Рым—Берлін нанесен удар, які патрасае яе асновы. Зроблен першы крок на шляху знішчэння італьянскага фашызма і ўваскрашэння італьянскага народа.

Першая прычына гэтых падзей—гэта ахапіўшая ўсе слаі італьянскага насельніцтва ўпэўненасць у поўным банкроцтве ўсёй фашысцкай палітыкі і, у першую чаргу, ваеннай палітыкі Мусаліні.

Патрабавалася нямнога месяцаў, каб італьянскі фашызм, які ўступіў падобна шакалу ў цяперашнюю вайну ў 1940 годзе, паказаў сваё ваеннае бяссілле і ўнутранае разлажэнне. Раскрыліся перад усім светам і варожыя, поўныя глыбокай нянавісці адносіны да фашызма з боку народа. Праз паўгода пасля ўступлення ў вайну войскі Мусаліні былі выгнаны з Усходняй Афрыкі, разгромлены на граніцах Лівіі, разбіты гераічным грэчаскім народам. Мусаліні стаў васалам гітлераўскай Германіі. З гэтага моманту ўсе яго надзеі на тое, каб выратаваць свой рэжым ад крушэння, а самаго сябе і сваіх паслугачоў ад пакарання за свае злачынствы, трымаліся выключна на перспектыве поспеху арміі германскага імперыялізма

І па меры таго, як за два гады вайны супроць Совецкага Саюза ўсё горшымі і горшымі рабіліся перспектывы вайны для гітлераўскага імперыялізма, калі італьянскія арміі, пасланыя Мусаліні на совецка-германскі фронт, былі разгромлены Чырвонай Арміяй, тым яскравей адчуваў італьянскі фашызм падзенне і разбурэнне свайго аўтарытэта, сваёй базы ў краіне і адчуваў надыходзячую катастрофу. Поўная страта ўсіх афрыканскіх калоній, паражэнне ў Тунісе і, нарэшце, перамяшчэнне вайны на італьянскую тэрыторыю —усё гэта ўзмацніла працэс разлажэння. Але няма ніякага сумнення, што рашаючую ролю адыгралі правал нямецкага наступлення летам 1943 года і ўсё больш і больш крытычнае становішча гітлераўскіх войск на совецкім фронце. У святле гэтых фактаў для ўсіх было ясна, што Мусаліні і яго ўрад ні ў якім разе не могуць разлічваць на сур'ёзную ваенную дапамогу немцаў, каб супроцьстаяць паветранаму і наземнаму нападу саюзнікаў.

З таго моманту, як праблема была пастаўлена такім чынам, лёс Мусаліні быў вырашаны. Яго падзенне можна было лічыць непазбежным. На самай справе, ужо даўно італьянскі народ і армія выявілі — першы сваё «вылячэнне» ад фашысцкага ўплыву і адсутнасць у яго якога-б там ні было жадання пайсці на катастрофу дзеля захавання вернасці Мусаліні і Гітлеру, другая — сваё нежаданне змагацца за фашызм.

Напярэдадні і ў першыя дні нападу на Сіцылію паявіліся паведамленні аб новых забастоўках і рабочых дэманстрацыях у розных гарадах і, што асабліва важна, нават у самым Рыме. Усё ўзмацняўся антыфашысцкі і антываенны характар гэтага руху. Усё большы і большы размах прымалі ўход з працы і сабатаж на ваенных заводах і чыгунках.

Што датычыцца арміі, то яе паводзіны ў Сіцыліі не пакідаюць ніякіх сумненняў. Большая частка італьянскіх вайсковых адзінак, якія знаходзіліся на востраве, не змагалася, свядома сабатавала абарону, адкрыла дарогу войскам саюзнікаў.

Такім чынам, у момант, калі вайна была перанесена на італьянскую тэрыторыю, фашысцкі ўрад сутыкнуўся тварам да твару з растучай актыўнасцю працоўных мас, з антыфашысцкай апазіцыяй у краіне і з сапраўднай забастоўкай салдат на фронце. Адчай, выкліканы пакутамі, якія прынесла вайна, усведамленне непазбежнасці нацыянальнай катастрофы зліліся з прыніжэннем нацыянальнага дастоінства. Гэта было той кропляй, якая перапоўніла чашу. Вось чаму ва ўсіх вялікіх гарадах краіны масы дэманстравалі супроць урада.

Банда кіраўнікоў рэжыма Мусаліні аказалася ізаліраванай, і яе адхіленне ад упраўлення краінай не прадстаўляла ніякай цяжкасці.

Мусаліні і яго банда авантурыстаў, злачынцаў, ворагаў народа і паслугачоў германскага імперыялізма зніклі з палітычнай сцэны. Але няма вестак аб тым, што яны сапраўды пазбаўлены магчымасці шкодзіць у чаканні таго моманту, калі ім прыдзецца расплачвацца за зробленыя імі злачынствы супроць свабодных народаў, супроць цывілізаваных нацый і супроць італьянскага народа ў першую чаргу. Людзі, якія стварылі новы ўрад, не праявілі сябе ворагамі фашызма, з якімі яны заўсёды супрацоўнічалі. Пакт з Германіяй усё яшчэ існуе. Ваенныя аперацыі працягваюцца. Ні адна з дэмакратычных свабод, якія адмяніў фашызм, не адноўлена.

Такім чынам, фашызм у цэлым, як палітычная і ўрадавая сістэма і як ваенная сіла, якая знаходзіцца ў распараджэнні Гітлера, усё яшчэ існуе. Ен атрымаў удар па галаве, вынікі якога зараз яшчэ нельга ўлічыць, але ён далёка яшчэ не знішчан.

З другога боку, патрэбна адзначыць два факты. Першы датычыцца развіцця ваенных аперацый. Недастаткова заявіць, як зрабіў маршал Бадольо, што «вайна працягваецца». Трэба мець магчымасць змагацца. А фашысцкая Італія ў тым становішчы, у якім яна апынулася пасля глыбокага крызіса, які прывёў да падзення Мусаліні з гэтага пункту погляду, зусім бездапаможна. Армія разлагаецца. Народ патрабуе міру. Само сабой зразумела, што ў гэтых умовах даецца ўсямерная палёгка нанясенню рашучага і сакрушальнага ўдару па італьянскаму фашызму.

Другі факт датычыцца ўнутранага становішча самой Італіі. З падзеннем Мусаліні паў магутны бар'ер, які перашкаджаў уступленню ў барацьбу шырокіх мас італьянскага народа. Нягледзячы на паліцэйскую забарону, нягледзячы на тое, што ў Мілане немцы стралялі ў натоўп з гармат, магутныя дэманстрацыі адбыліся амаль ва ўсіх гарадах Італіі.

Фашызм яшчэ не забіты, ён яшчэ спрабуе ўтрымацца ва ўладзе, але лёд крануўся. Падзенне Мусаліні дае магчымасць саюзнікам сканцэнтраваць удары супроць гітлераўскай Германіі, гэтага галоўнага ворага свабодалюбівых народаў. Банкроцтва італьянскага фашызма падкрэслівае ўсю актуальнасць і ажыццявімасць задачы хутчэйшага знішчэння гітлераўскай тыраніі.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

Б-2619.